

URZĄD STATYSTYCZNY W POZNANIU

Opracowania sygnałne

Data opracowania: grudzień 2012

Kontakt: e-mail: uspoz@stat.gov.pl

tel.: 61 2798320; 61 2798325

<http://www.stat.gov.pl/poznan>**STAN I RUCH NATURALNY LUDNOŚCI¹
W WOJEWÓDZTWIE WIELKOPOLSKIM W 2011 R.**

Według stanu w dniu 31 grudnia 2011 r., województwo wielkopolskie zamieszkiwało 3455,5 tys. osób (o 0,3% więcej niż przed rokiem), co w skali kraju stanowiło 9,0%. Podobnie jak w poprzednich latach, wielkopolskie zajmowało pod tym względem 3. miejsce po województwach mazowieckim (13,7% ludności Polski) i śląskim (12,0%). Na 1 km² powierzchni ogólnej województwa przypadało przeciętnie 116 osób, przy średniej dla Polski 123 osoby. Wskaźnik gęstości zaludnienia lokował wielkopolskie w środkowej części listy województw.

TABL. 1. PODSTAWOWE DANE DEMOGRAFICZNE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2011	
		województwo wielkopolskie	Polska
Ludność ^a	3446745	3455477	38538447
miasta	1927523	1924014	23385828
wieś	1519222	1531463	15152619
w tym kobiety	1770127	1774892	19883870
Kobiety na 100 mężczyzn ^a	105,6	105,6	106,6
Ludność ^a na 1 km ² powierzchni ogólnej	116	116	123
Ludność ^a w wieku:			
przedprodukcyjnym	684545	677781	7146551
produkcyjnym	2235446	2228465	24738527
poprodukcyjnym	526754	549231	6653369
Ludność ^a w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	54,2	55,1	55,8
Urodzenia żywe	40909	38082	388416
na 1000 ludności	11,89	11,04	10,08
Zgony	31037	30755	375501
na 1000 ludności	9,02	8,91	9,75
Zgony niemowląt na 1000 urodzeń żywych	4,40	3,65	4,73
Przyrost naturalny na 1000 ludności	2,87	2,12	0,34
miasta	1,97	1,27	0,01
wieś	4,01	3,20	0,84
Małżeństwa na 1000 ludności	6,16	5,59	5,36
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności	0,37	0,41	-0,11

^a Stan w dniu 31 XII; dane bilansowe na bazie NSP 2011.

¹ Dane prezentowane w niniejszym komunikacie, zostały zbilansowane na podstawie wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011. W związku z dokonanymi przeliczeniami informacje dotyczące roku 2010 różnią się od publikowanych wcześniej.

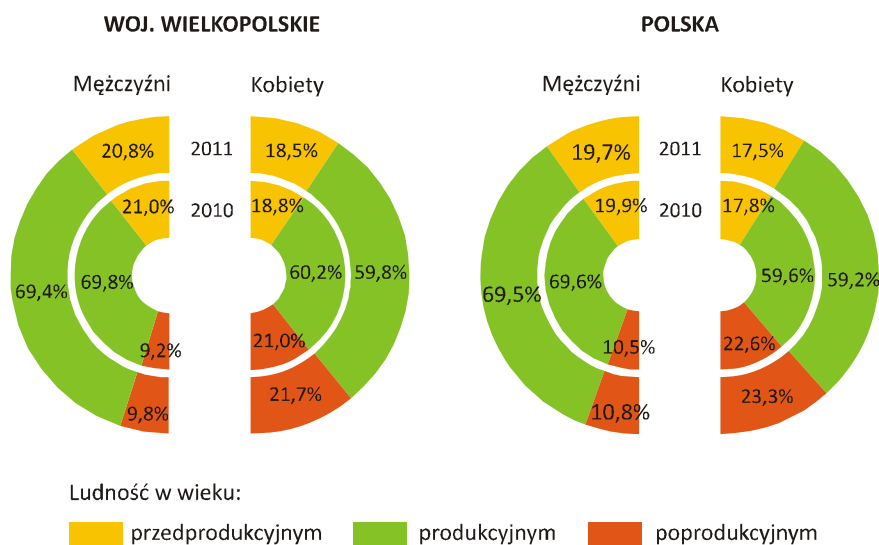
W 2011 r. nastąpiły dalsze przesunięcia strukturalne ludności według miejsca zamieszkania. W stosunku do 2010 r. liczba mieszkańców wielkopolskich miast zmniejszyła się o 0,2%, a odsetek ludności miejskiej spadł o 0,2 p.proc. do 55,7%, co oznacza, że był o 5,0 p.proc. mniejszy niż w kraju.

W badanym okresie nie zmieniła się struktura ludności według płci. W 2011 r. w populacji mieszkańców województwa wielkopolskiego nadal przeważały kobiety, które stanowiły 51,4%. Współczynnik feminizacji, oznaczający liczbę kobiet przypadających na 100 mężczyzn, wyniósł 105,6, tj. nieco mniej niż przeciętnie w kraju (106,6). W miastach przewaga liczebna kobiet była większa (110,0 kobiet na 100 mężczyzn), natomiast na wsi obserwowano niemal równowagę płci (100,3 kobiet na 100 mężczyzn).

W 2011 r. w województwie wielkopolskim odnotowano dalsze przesunięcia w strukturze ludności według ekonomicznych grup wieku. Liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym w ciągu roku zmniejszyła się o 1,0%, a udział tej grupy spadł o 0,3 p.proc. do 19,6%. Zbiorowość ludności poprodukcyjnej zwiększyła się o 4,3%, a jej odsetek wzrósł o 0,6 p.proc. do 15,9%. Mniej osób niż w 2010 r. liczyła grupa w wieku produkcyjnym (spadek o 0,3%). Udział tej grupy zmniejszył się w ciągu roku o 0,4 p.proc. do 64,5%. Przy takich zmianach w strukturze ludności odnotowano wzrost współczynnika obciążenia demograficznego, oznaczającego ile osób w wieku nieprodukcyjnym (przed- i poprodukcyjnym) przypada na 100 osób w wieku produkcyjnym. W 2011 r. w województwie wielkopolskim współczynnik ten wyniósł 55,1 wobec 54,2 w 2010 r. i był nieco mniejszy niż przeciętnie w kraju (55,8).

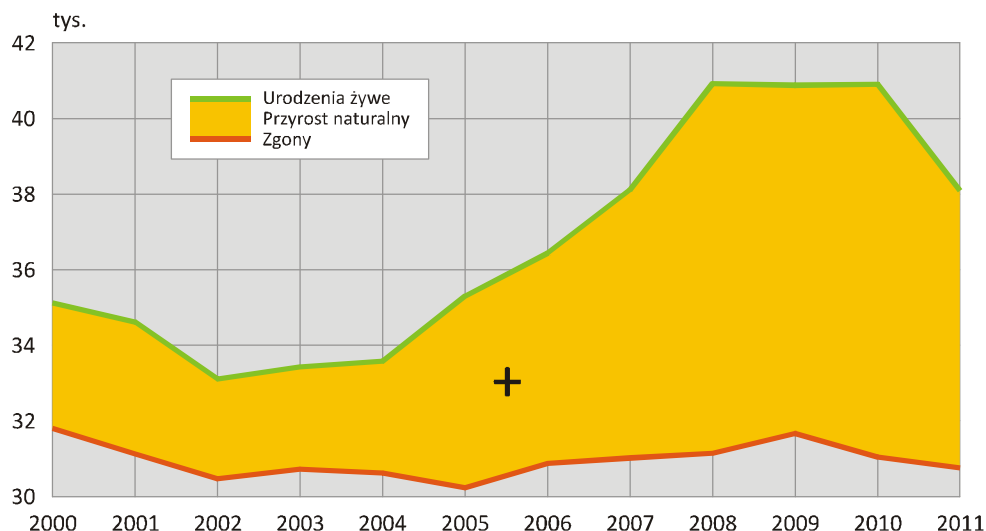
Ryc. 1. STRUKTURA LUDNOŚCI WEDŁUG PŁCI I WIEKU

Stan w dniu 31 XII

Na stan i strukturę ludności duży wpływ mają zjawiska demograficzne, określane jako ruch naturalny. W 2011 r. w województwie wielkopolskim zawarto 19274 małżeństwa, zarejestrowano 38082 urodzenia żywe oraz 30755 zgonów, w tym 139 zgonów niemowląt. Współczynniki ruchu naturalnego, liczone na 1000 ludności, w większości ukształtowały się na poziomie niższym od obserwowanego w poprzednim roku. W przypadku małżeństw, których liczba była o 9,0% mniejsza niż w 2010 r., współczynnik spadł z 6,16‰ do 5,59‰. Współczynnik urodzeń żywych, przy spadku liczby urodzeń o 6,9%, zmniejszył się z 11,89‰ do 11,04‰. Współczynnik zgonów, przy spadku ich liczby o 0,9%, obniżył się z 9,02‰ do 8,91‰. Niżej aniżeli w 2010 r. kształtował się także współczynnik zgonów niemowląt, liczony na 1000 urodzeń żywych (3,65‰ wobec 4,40‰). Również współczynnik przyrostu naturalnego przyjął w 2011 r. wartość mniejszą od osiągniętej przed rokiem (2,12‰ wobec 2,87‰).

Ryc. 2. RUCH NATURALNY LUDNOŚCI W WOJEWÓDZTWIE WIELKOPOLSKIM

Czynnikami wpływającymi na spadek lub przyrost liczby ludności są migracje, zarówno wewnętrzne – rozpatrywane w skali kraju i województwa – jak i zagraniczne. W 2011 r. poza granicami Polski osiedliło się na stałe 1207 mieszkańców województwa wielkopolskiego (o 113 osób, tj. o 10,3% więcej niż w 2010 r.), natomiast z zagranicy przybyło 725 osób (o 64 osoby, tj. o 9,7% więcej niż przed rokiem). Migracje wewnętrzne w województwie wielkopolskim w 2011 r. objęły 42330 osób przybywających i 40443 osoby emigrujące. W ramach wewnętrznego ruchu wędrownego w miastach zanotowano napływ migracyjny obejmujący 18770 osób, a na wsi – 23560 osób. Odpływ migracyjny z miast dotyczył 24279 osób, a ze wsi – 16164 osób. Saldo migracji wewnętrznej wyniosło 1887 osób (wobec 1706 w 2010 r.), przy czym w miastach – ze względu na większy odpływ ludności – miało ono wartość ujemną (-5509).

TABL. 2. MIGRACJE LUDNOŚCI W WOJEWÓDZTWIE WIELKOPOLSKIM

WYSZCZEGÓLNIENIE	Napływ				Odpływ				Saldo migracji
	ogółem	z miast	ze wsi	z zagranicy	ogółem	do miast	na wieś	za granicę	
Ogółem									
2010.....	43024	25651	16712	661	41751	17999	22658	1094	1273
2011.....	43055	25878	16452	725	41650	18110	22333	1207	1405
Miasta									
2010.....	19186	9422	9278	486	25096	8746	15428	922	-5910
2011.....	19320	9678	9092	550	25269	9071	15208	990	-5949
Wieś									
2010.....	23838	16229	7434	175	16655	9253	7230	172	7183
2011.....	23735	16200	7360	175	16381	9039	7125	217	7354

Saldo migracji stałej (wewnętrznej i zagranicznej) w województwie wielkopolskim, przeliczone na 1000 ludności, było dodatnie i w 2011 r. wyniosło +0,41‰ (wobec +0,37‰ przed rokiem oraz -0,11‰ w kraju). W wielkopolskich miastach saldo przyjęło wartość ujemną (-3,09‰ wobec -3,06‰ w 2010 r.), a na wsi dodatnią (+4,82‰ wobec +4,75).

Demograficzny obraz województwa wielkopolskiego nie jest jednorodny na całym obszarze. Wskaźniki opisujące zjawiska demograficzne kształtują się różnie w poszczególnych podregionach. W 2011 r. najwięcej ludności zamieszkiwało podregion kaliski, gdzie koncentrowała się blisko 1/5 wszystkich mieszkańców województwa wielkopolskiego (19,5%), natomiast najmniej – podregion pilski (12,0% populacji województwa). Najgęściej zaludnionym podregionem było miasto Poznań, gdzie na 1 km² przypadało 2114 osób, podczas gdy w podregionie pilskim tylko 64 osoby. Poznań charakteryzował się również najwyższym współczynnikiem feminizacji. Na 100 mężczyzn przypadało tam prawie 115 kobiet, podczas gdy w podregionie pilskim o 12 kobiet mniej.

TABL. 3. WYBRANE DANE O PODREGIONACH W 2011 R.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Podregiony					
	kaliski	koniński	leszczyński	pilski	poznański	miasto Poznań
Ludność ^a	673001	660778	551327	414463	602344	553564
w wieku w %:						
przedprodukcyjnym.....	19,7	20,0	20,8	20,6	21,3	15,3
produkcyjnym.....	63,8	64,1	64,4	64,7	65,3	64,9
poprodukcyjnym.....	16,5	15,9	14,9	14,7	13,4	19,8
w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym.....	56,7	56,0	55,3	54,7	53,1	54,1
na 1 km ²	116	103	92	64	122	2114
Kobiety na 100 mężczyzn ^a	105,1	103,9	103,2	102,7	104,4	114,6
Urodzenia żywe.....	7093	7059	6361	4420	7310	5839
na 1000 ludności.....	10,54	10,69	11,55	10,66	12,23	10,53
Zgony.....	6416	5948	4777	3643	4575	5396
na 1000 ludności.....	9,54	9,01	8,68	8,79	7,65	9,73
w tym niemowląt.....	22	33	27	16	21	20
na 1000 urodzeń żywych.....	3,10	4,67	4,24	3,62	2,87	3,43
Przyrost naturalny.....	677	1111	1584	777	2735	443
na 1000 ludności.....	1,01	1,68	2,88	1,87	4,57	0,80
Saldo migracji stałej.....	-480	-618	-251	-758	6005	-2493
na 1000 ludności.....	-0,71	-0,94	-0,46	-1,83	10,04	-4,50

^a Stan w dniu 31 XII; dane bilansowe na bazie NSP 2011.

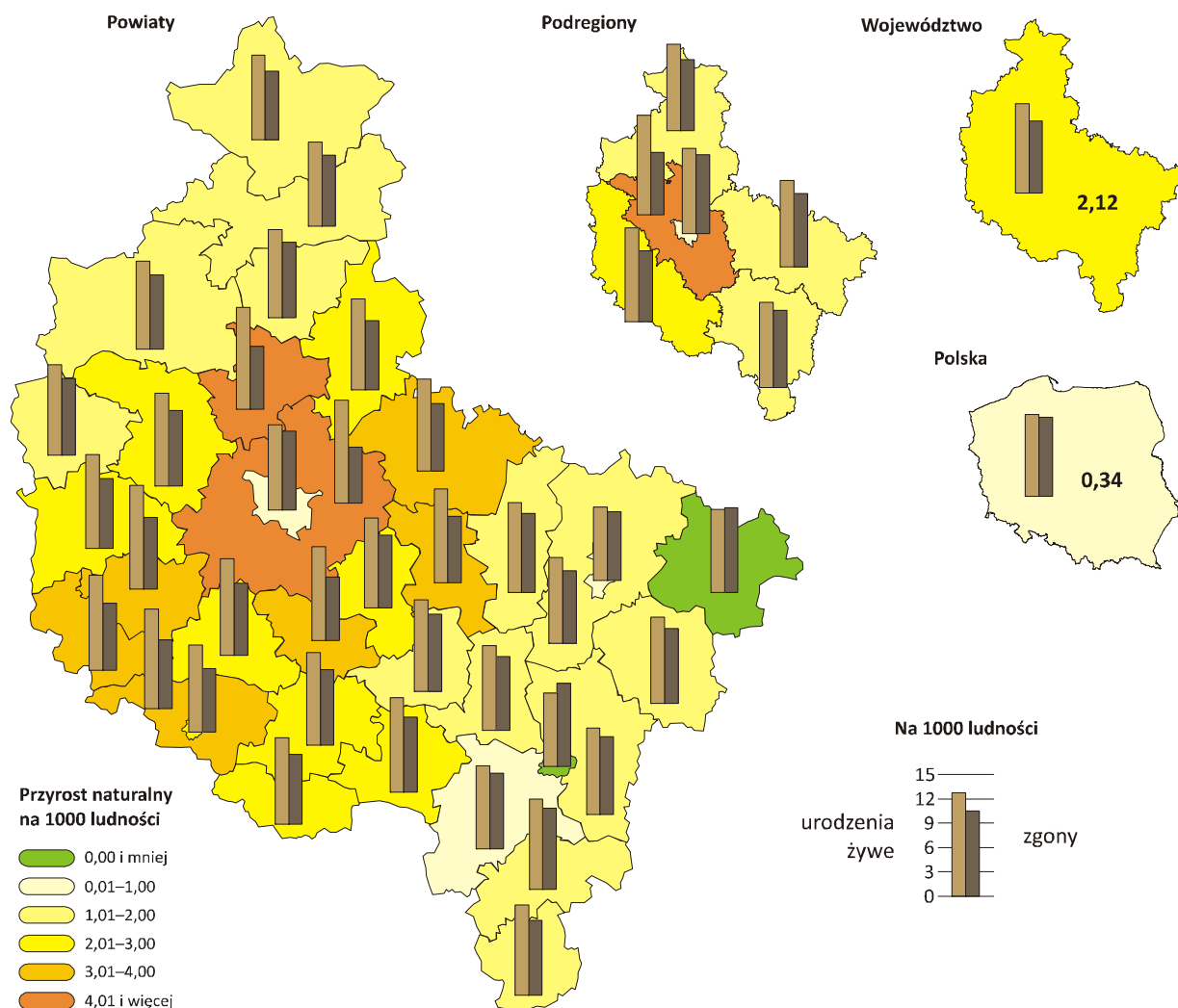
Podregion poznański charakteryzował się stosunkowo dużym udziałem ludności w wieku przedprodukcyjnym (21,3% ogółu mieszkańców wobec 15,3% w Poznaniu). W strukturze ludności według ekonomicznych grup wieku w podregionie poznańskim oraz w Poznaniu stwierdzono największe udziały ludności w wieku produkcyjnym (65,3% i 64,9% ogółu mieszkańców wobec 63,8% w podregionie kaliskim). Poznań miał ponadto największy odsetek ludności w wieku poprodukcyjnym (19,8% ogólnej liczby mieszkańców). W podregionie poznańskim udział tej kategorii wieku ekonomicznego był najmniejszy i wyniósł 13,4%.

Współczynnik obciążenia demograficznego największą wartość przyjął w podregionie kaliskim, gdzie na 100 osób w wieku produkcyjnym przypadało blisko 57 osób w wieku nieprodukcyjnym, tj. o 2 osoby więcej niż przeciętnie w województwie i o 4 osoby więcej niż w podregionie poznańskim.

Pod względem poziomu współczynników ruchu naturalnego wyróżniał się podregion poznański. W 2011 r. odnotowano tam najwięcej urodzeń żywych na 1000 mieszkańców (12,23‰ wobec 11,04‰ w województwie wielkopolskim), a jednocześnie najmniej zgonów (7,65‰ na 1000 ludności wobec 8,91‰ w województwie). Tym samym najwyższy poziom osiągnął tam współczynnik przyrostu naturalnego (4,57‰ wobec 2,12‰ w województwie i 0,80‰ w Poznaniu). Był to także jedyny podregion,

w którym zanotowano dodatnie saldo migracji stałej. Współczynnik liczony na 1000 ludności ukształtował się tu na poziomie +10,04‰, podczas gdy w Poznaniu wyniósł -4,50‰, przy średniej dla województwa +0,41‰.

Ryc. 3. RUCH NATURALNY LUDNOŚCI W 2011 R.

Jeszcze większe zróżnicowanie charakteryzowało zjawiska demograficzne obserwowane w przekroju powiatowym. Najwięcej ludności zamieszkiwało miasto Poznań (553,6 tys. osób), stanowiących 16,0% ogółu mieszkańców województwa wielkopolskiego). Najwyższy był tam także wskaźnik gęstości zaludnienia (2114 osób na 1 km²). Najmniej ludności mieszkało w powiecie międzychodzkiem (37,1 tys. osób, tj. 1,1% ogółu mieszkańców województwa wielkopolskiego), natomiast najmniejsze zagęszczenie ludności odnotowano w powiecie złotowskim (42 osoby na 1 km²). Największa przewaga liczebna kobiet nad mężczyznami występowała w miastach na prawach powiatu, gdzie współczynnik feminizacji kształtował się między 109,5 w Lesznie a 114,8 w Kaliszu. Wśród powiatów ziemskich najwyższy współczynnik zaobserwowano w powiatach: poznańskim (105,4), jarocińskim (104,7) i pilskim (104,5). Najbardziej wyrównane proporcje cechowały powiaty leszczyński i grodziski, gdzie zachowana była niemal równowaga płci (100,4 oraz 100,8 kobiet na 100 mężczyzn).

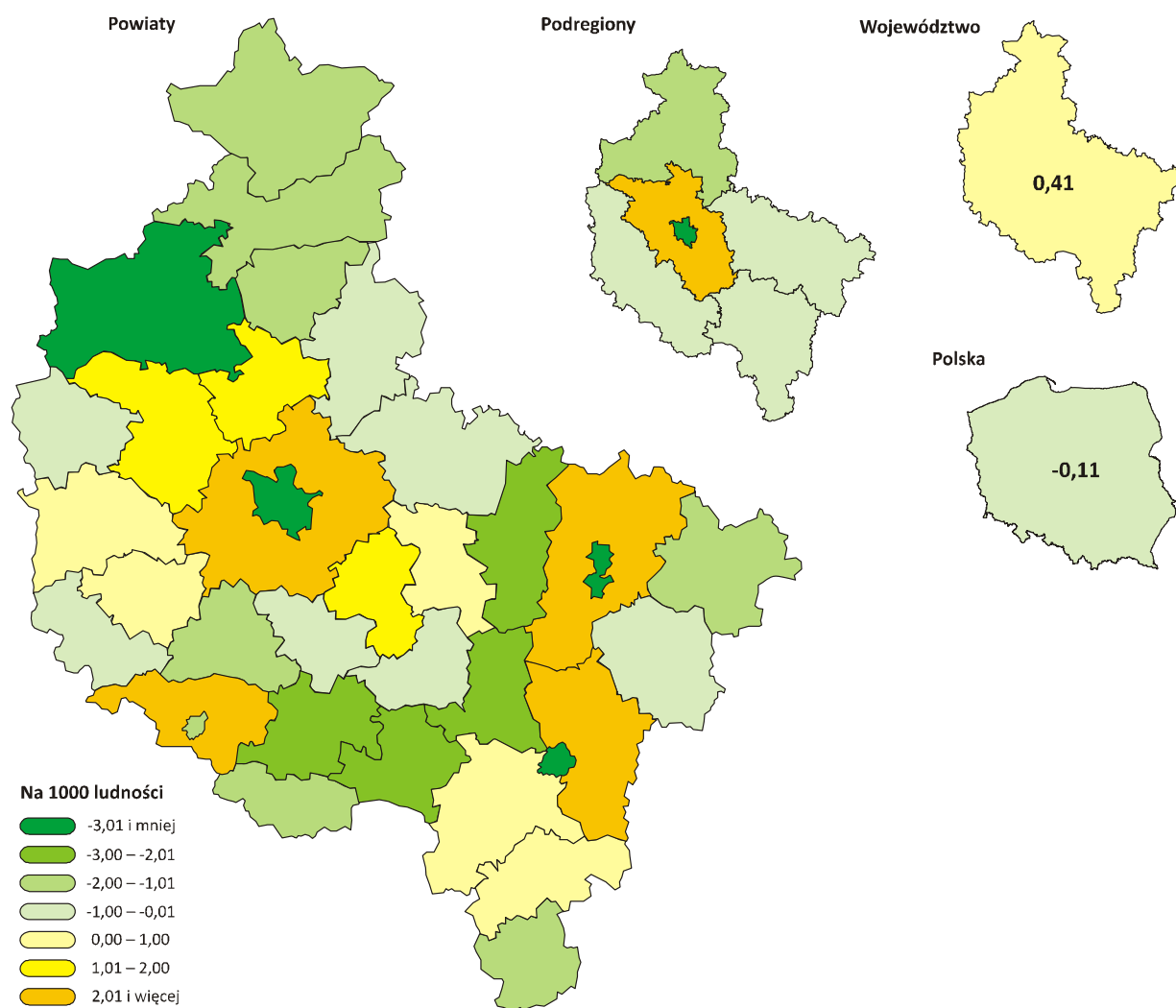
Udział osób w wieku przedprodukcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców największy był w powiatach grodziskim (22,4%) i leszczyńskim (22,3%), podczas gdy ludność w wieku poprodukcyjnym największy

odsetek stanowiła w Kaliszu (20,1% ogółu mieszkańców), Poznaniu (19,8%) i Koninie (18,7). Największym udziałem ludności w wieku produkcyjnym charakteryzowały się powiaty: poznański (65,5% mieszkańców), średzki (65,2%), pilski, śremski i obornicki (65,1%) oraz szamotulski (65,0%).

Współczynnik obciążenia demograficznego najwyższą wartość przyjął w Kaliszu, gdzie na 100 osób w wieku produkcyjnym przypadało prawie 60 osób w wieku nieprodukcyjnym, natomiast najmniejszą w powiecie poznańskim – 53 osoby, przy średniej wojewódzkiej 55 osób.

Ujemny przyrost naturalny zaobserwowano jedynie w Kaliszu (gdzie współczynnik liczony na 1000 ludności wyniósł -1,21‰) oraz w powiecie kolskim (-0,26‰). W pozostałych powiatach wskaźnik był dodatni, a najwyższy poziom osiągnął w powiatach poznańskim (+5,77‰) i obornickim (+4,75‰).

Ryc. 4. SALDO MIGRACJI W 2011 R.

Saldo migracji stałej przyjęło dodatnie wartości w 12 powiatach, przy czym najwyższy wskaźnik (na 1000 ludności) odnotowano w powiecie poznańskim (+17,10‰). W większości powiatów odpływ ludności był większy niż jej napływ, a największa przewaga odpływu (po odniesieniu do liczby mieszkańców) wystąpiła w Koninie i Poznaniu, gdzie saldo migracji stałej na 1000 ludności kształtowało się na poziomie -6,42‰ i -4,50‰.

PODSUMOWANIE

Zestawienie danych bilansowych dotyczących ludności w województwie wielkopolskim w 2011 r. z ich odpowiednikami z roku poprzedniego, a także w relacji do wielkości krajowych, prowadzi do następujących wniosków:

- liczba ludności w województwie wielkopolskim rosta szybciej niż w kraju;
- pod względem liczby ludności województwo wielkopolskie wyprzedzały jedynie województwa mazowieckie i śląskie, jednak z uwagi na zajmowany obszar gęstość zaludnienia było tu mniejsza niż przeciętnie w kraju;
- podobnie jak w całej Polsce, w województwie wielkopolskim liczebnie przeważały kobiety, co najwyraźniej zaznaczało się w miastach na prawach powiatu;
- nastąpiły przesunięcia w strukturze wiekowej ludności; podobnie jak w kraju, w województwie wielkopolskim zmniejszyły się udziały ludności w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym, a zwiększył odsetek ludności poprodukcyjnej;
- zmiany w strukturze ludności według ekonomicznych grup wieku wpłynęły na wzrost poziomu współczynnika obciążenia demograficznego, który jednak nadal był mniejszy niż w kraju;
- w województwie wielkopolskim obniżyły się współczynniki ruchu naturalnego, liczone na 1000 ludności, jednak kształtowały się one korzystniej niż przeciętnie w Polsce, przy czym współczynnik przyrostu naturalnego był ponad 6-krotnie większy od wskaźnika krajowego;
- zwiększyło się saldo migracji stałej i nadal w skali województwa było dodatnie, przeciwnie niż w kraju, gdzie odpływ ludności przewyższał jej napływ; ujemne saldo migracji wystąpiło w większości powiatów, osiągając najniższe wartości przede wszystkim w przypadku powiatów grodzkich.